

Beröringspunkter mellan Akupunktrens och Homeopatins teorier

Geir Aurdal

Grupp 21

Akupunkturutbildning

www.akupunkturakademin.se

Augusti 2011

"The art of healing comes from nature and not from the physician.
Therefore, the physician must start from nature with an open
mind."

Paracelsus

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
2.	Historisk bakgrund	5
3.	Problemprecisering	10
4.	Qi och vitalkraften	11
5.	Yin - Yang och motsatser	13
6.	Synen på sjukdom	16
7.	Hälsa	19
8.	Resonans och det liknande	20
9.	Behandling	21
10.	Diskussion	24

1. Inledning

I dag finns det en stor mängd alternativa terapiformer. Hur man som patient väljer en bestämd terapi kan bero på olika faktorer. Det kan vara att man lägger vikt vid att terapiformen skall vara så naturlig som möjligt. För en del kan en andlig aspekt vara viktigt, eller så måste det vara vetenskapligt hållbart och allmänt accepterat i samhället. Man kan också se valet av terapi på ett enklare sätt. Om en bekant har blivit frisk eller betydligt bättre hos en viss terapeut, då uppsöker man denna behandlingsform för egna besvär. Nålar, piller, böner eller fotbad, bara min allergi forsvinner!

Många av terapiformerna kan ligga utanför ens normala uppfattning av verkligheten. Det kan ofta vara svårt att förstå förutsättningarna för terapin. En grundläggande orsak till att det är så svårt att förstå eller jämföra olika terapier är att de bygger på sina helt egna teorier om verkligheten och på säregna metoder.

Då jag själv har studerat homeopati och arbetat med detta system kan jag inte undvika att se många likheter mellan akupunktur och homeopati. Om vi förutsätter att båda terapiformerna har effekt, måste det finnas något gemensamt i dessa. Teknikerna är olika, men resultaten kan bli lika goda. Universums och naturens lagar är lika för alla, därför måste de båda systemen beröra de samma mekanismer i människan och naturen om de kan sätta den sjuka på vägen mot hälsa.

Man kan inte jämföra akupunktur och homeopati direkt, då dessa system är så olika att de kan betecknas som skilda paradig. Ett paradigm är en avgränsning av det egna forskningsområdet med uppsättningar av förutsättningar och sanningar som ger logik innanför det egna området. Genom att studera och jämföra enskilda grundelement skal jag försöka ta reda på i hur stor grad akupunktur och homeopati avviker från varandra samt hitta eventuella likheter.

2. Historisk bakgrund

Historisk sett har både akupunktur och homeopati en lång historia. Liangyue et al. beskriver i boken *Chinese Acupuncture and Moxibustion* (1999) en flera tusen årig lång historia för akupunkturen och den traditionella kinesiska medicinen. Redan under äldre stenålder menar man att det användes stenknivar och andra redskap för olika terapeutiska syften. Runt 3000 år gamla hieroglyfer på ben och sköldpaddeskal beskriver akupunktur och moxibustion. Bian- stenar formade som nålar var länge i användning, men eftersom brons och senare järn togs i användning dyker det upp nålar av metal. Exempelvis kan

nämns att en grav daterat 113 f.kr. innehöll fyra nålar av guld och 5 av silver.

Den historiska redogörelsen i boken *Chinese Acupuncture and Moxibustion* visar att utvecklingen av den traditionella kinesiska medicinen haft ett högt anseende och stöd i samhällets högre klasser. Det har varit kejsare och högt ansedda läkare som har stått för utveckling av detta medicinska system. En av de viktigaste skrifter som fortfarande har stor betydelse för den traditionella kinesiska medicinen är *Neijing suwen*, eller Gula kejsarens klassiska medicin. Den gula kejsaren Huang Di, som levde i det tredje århundradet före Kristus anses ha stått för detta verk. (Liangyue et al.1999)

Genom historien har akupunkturen haft en relativt säker plats i den kinesiska kulturen och samhället. Naturligt nog har det varit olika skolor i förhållande till vad de aktuella tidsåldrarna har haft för förutsättningar. Under Britternas tid i Kina ansågs den traditionella medicinen som okristlig och farlig. När kommunisterna tog över fick och traditionell kinesisk medicin med akupunktur en renässans och har sedan haft en viktig position i Kinas kultur.(Liangyue et al.1999)

I artikeln "Outline of the history of acupuncture in europe" i *Journal of Chinese Medicine*, beskriver Elisabeth Hsu hur Europa flera gånger fått influenser från den kinesiska medicinen.

Den nederländska doktorn W. Ten Rhyne anses vara den första som noggrant har beskrivit akupunkturen. Ordet "acupunctura" förekommer för första gång i hans skrift "Dissertatio de Arthritide; Mantissa Schematica; De Acupunctura; et Orationes Tres"

utgiven i 1683. (Hsu, 1989)

I Frankrike skulle man genom Jesuiterna få beskrivningar av denna kinesiska medicin.

I "Descriptions Geographique, Historique, Chronologique, Politique et Physique de l'Empire de la Chine et de la Tartarie Chinoise" (1735) finner man en detaljerad

beskrivning av kinesisk medicin med meridianer, pulsdiaognos och beskrivningar av örter.

I början av 1800-talet hade man en period då akupunktur var populärt. Det var många

läkare i Frankrike som praktiserade akupunktur och därifrån spred det sig till Tyskland,

England och Italien. Men denna period var kort. I Frankrike var det till en början hjälpt av

en positiv inställning till att experimentera med nya behandlingsmetoder, men intresset

svalnade i samband med en ändring i den samhällsliga utvecklingen. I Tyskland

sammanföll introduktionen av akupunktur med homeopatin. Homeopatin ansågs vara en

vetenskapligt hållbar och säker metod, medan man ansåg att akupunkturen inte hade

tillräcklig solid teoretisk bas. Så akupunkturens popularitet sjönk snabbt.

Problemet var att många läkare använde nålar, men med bristfälliga kunskaper. Det mest

utbredda var "locus dolendi"-principen, att sätta nålar i områden med smärta eller

symptom utan att använda traditionell kinesisk medicinsk teori. Ett brutalt behandlingssätt

som inte var till gagn för patienten. (Hsu, 1989)

En viktig person för Europas akupunktur var den franska Georges Soulie de Morant. Som

konsul i Yunnan-fu (Kunming) var han vittne till hur man behandlade patienter under en

kolera-epidemi i 1908. Väl hemma i Frankrike började han översätta kinesiska klassiska

skrifter och undervisa i akupunktur. Tyvärr är hans översättningar mycket färgade av hans

egna oppfatninger. Hans insats ledde till över 30 akupunktur-föreningar i frankrike, och senare på 1940 talet bildades den nationella föreningen AFA och man höll flera internationella kongresser. Tyskland fick sin nationella förening 1951 och England startade sin nationella förening på 1960-talet.(Hsu, 1989)

På samma sätt kan man inom amerikansk historia hitta många tidiga utövare av traditionell kinesisk medicin, så det började inte alls med Kissingers besök i Kina 1972.

Homeopatin har också en lång historia. Man har i Norge länge arbeitat för en integrering av seriösa terapiformer i den offentliga hälsovården. På den Norska regeringens hemsida finns beskrivningar av olika alternativa behandlingsformer. Citatet under beskriver kort homeopatins historia och grundprincip.

”Det homøopatiske prinsipp er beskrevet allerede i gamle indiske, greske, kinesiske og jødiske skrifter. Hippokrates postulerte at «sykdom elimineres gjennom midler som kan fremkalle lignende symptomer». Paracelsus hevdet også at «det samme må helbredes med det samme»: «similia similibus curentur». Paracelsus var skeptisk til den romerske legen Galenos medisinske teorier, blant annet hans hovedprinsipp «contraria contrariis». Contraria-prinsippet dominerer fortsatt dagens skolemedisinske tankegang og innebærer bruk av medisiner som fører til en tilstand som er motsatt av sykdommens hovedsymptomer. (NOU 1998: 21)

Konstantions Konstantopoulos ger oss en inblikk i Hippokrates (cirka 460 f. Kr -370 f. Kr)

roll som grundläggare av homeopatin. Det är just Hippokrates som citeras med: "Omoia Omoiois Eisin lamata" som blir till det berömda latinska citatet "Simila similibus curentum"; på svenska; "liknande botar liknande".

Hippokrates antas stå bak innehållet i boken "Om naturen". I Den beskrivs hur man kan behandla sjukdom med det motsatta, och bota med det som liknar den naturliga sjukdomen. (Konstantopoulos 2004.)

Aristoteles för vidare Hippokrates tankar, och i Herbert A. Roberts bok finner vi följande översättning:

"If simile acts upon simile, the result of this mutual action reveals itself in neutralization, annihilation of the original qualities and in production of another state, which is exactly contrary to the previous one... If the simile of the remedy acts upon the simile of the disease, the result of this mutual action is neutralization, annihilation of the original qualities, viz. of the pathopoiesis of the remedy and of the pathogenesis of the organism, and change into the contrary state, viz. Health."

(Roberts, sida 103. 1942/1985)

Konstantopoulos påpekar att Hippokrates använder många element som påminner om den kinesiska synen. De fyra element jord, vatten, luft och eld används för att beskriva den naturliga omgivningen. Kort kan man säga att de fyra vätskorna blod, slem, svart galla och gul galla korresponderar med sjukdom. Kombinationer av olika natur-element ger igen beskrivningar som korrelerar med temperamenten. Den sangvina typen är en kombination av eld och vatten, som också hör till våren. Den flegmatiska typen är en kombination av vatten och luft, och korresponderar med vinter. Den koleriska typen är en kombination av

eld och jord, och korresponderar med sommar. Den melankoliska typen är en kombination av jord och eld, och korresponderar med höst. Man hittar andra sammanhang som: jord – sinnen, vatten -känslor, luft -ilska, eld – kunskap.

(Konstantopoulos 2004.)

Maciocia (2011) beskriver också likheten mellan Aristoteles och den kinesiska synen på grundelementen. *"...is very similar to the Chinese one, in which the elements are qualities of Nature. Furthermore, it is interesting to note the similarity with the Chinese theory of Yin-Yang: the four Aristotelian elements derive from the interaction of the basic Yin-Yang qualities of cold-hot and dry-wet."*

(Maciocia sida xx, 2011)

Hippokrates problem var att han hade principen, men inte redskapen för att behandla med simila-principen. Att behandla med liknande-principen innebar att man balanserade mellan terapeutisk dos och toxisk dos. Det finns flera exempel på hur han kunde använda liknande-principen.

Den nästa som tog upp tråden var läkaren Paracelsus (1493 – 1541). Utgående från sina studier lanserade han signaturläran. Den har i eftertid blivit förvrängd och löjliggjord, men hans huvudpoäng var att effekter man såg i naturen kunde utnyttjas i behandling av människan. En ört som kunde ge diarré om den intogs, var signaturen som behövdes för att behandla en människa med en liknande diarré. Toxikologin blev därmed en rik källa för medicinen. Blomman Digitalis gav bland annat bradykardi som effekt, och det var signaturen/indikationen för att stärka en patient som led av hjärtsvikt med låg puls och

tillhörande lungbesvär.

Paracelsus metod fungerade bäst så länge han själv behandlade. Problemet var som hos Hippokrates att doseringen ofta balanserade hårfint mellan terapi och förgiftning.

likhets- principen låg nere fram till Samuel Hahnemann (1755-1843) fortsatte att forska på det som han skulle kalla för homeopati (homoios; liknande + pathos; lidande). Med sina förtunningar försökte han undvika problemen med toxicitet. Till egen förvåning upptäckte han att effekten av substanserna ökade vid den speciella förtunning genom den för homeopatin unika potentieringsmetoden.

(Lockie, 2001)

Trots kraftigt motstånd från konventionellt läkarhåll, hade man t.ex. i USA under 1900-talets början 22 homeopatisk -medicinska skolor, mer än 100 homeopatiska sjukhus, över 60 hem för föräldralösa och åldringshem, samt över 1000 homeopatiska apotek. Men det nya århundradet förde med sig en ständig sjunkande status för homeopatin. Runt 1950 blev den sista homeopatiska skolan (college) stängd. Nu var bara 50-150 homeopater aktiva .

I de flesta länder i Europa, Östeuropa, och Sydamerika ser man liknande konflikt mellan konventionell medicin och homeopati.

Men ljuspunkter finns. I Europa har t.ex. det brittiska kungahuset nu i 160 år varit beskyddare för Royal London Homoeopathic Hospital.

Nuförtiden verkar det vara större acceptans för komplementära behandlingsformer bland läkare än tidigare.

I dagens Indien hittar vi 120 fyra- eller femåriga homeopatiutbildningar . 19 av skolorna

drivs av den Indiska staten, och de flest är associerade med universitet. Det finns uppskattningsvis över 100 000 praktiserande homeopater i Indien. Som det står i en artikel i World Health Forum:

"In the Indian subcontinent the legal position of the practitioners of homeopathy has been elevated to a professional level similar to that of a medical practitioner."

En orsak är Mahatma Ghandis ord: "(Homeopathy)..cures a greater number of people than any other method of treatment,"

(Ullman. [www. Homeopathic.com](http://www.Homeopathic.com))

3. Problemprecisering

Vid en första blick på akupunktur och homeopati får man intryck av att det är ganska olika system. Akupunktorens huvudprincip är yin och yang med uppenbara motsatser i behandlingsprincipen.

I Neijing Suwen ser vi att underskott skall stärkas, överskott skall dämpas och vi kan läsa citat som:

"Anger can injure the liver, but sadness can relieve anger", och

"the heart...., but too much joy can cause a depletion of the heart qi. This can be counterbalanced by fear."

(Ni. Sida 20 ca. 100 f.kr. /1995)

Kort sagt försöker man balansera genom att tillföra det motsatta eller stärka det som är i brist.

Homeopatin på sin sida har likhetsprincipen som grundelement. Det viktigaste axiomet är att behandla med "det lika". En substans som hos en frisk människa ger vissa symptom/reaktioner, vill kunna ha kurativ effekt på en patient med liknande naturliga symptom. Hahnemann skriver i § 26:

"A weaker dynamic affection is permanently extinguished in the living organism by a stronger one, if the latter (whilst differing in kind) is very similar to the former in its manifestations."

(Hahnemann. sida 110. 1921/1988)

Akupunktören opererar med handgripliga örter, nålar, koppar och andra metoder, medan det typiska homeopatiska sättet är att använda förtunnade och potentierade mediciner som ger ett mera immateriellt intryck.

Det kan alltså verka som om det är en diametral skillnad i teori mellan akupunktur och homeopati.

Jag vill försöka se på de grundläggande elementen för dessa båda behandlingsformer för att ta reda på hur långt ifrån eller nära de är varandra.

Begreppen jag tar upp är akupunktörens Qi, Yin – Yang, sjukdom och synen på hälsa .

Jag jämför så med motsvarigheter inom homeopati i begreppen vitalkraft, primär - sekundäreffekt samt synen på sjukdom och hälsa. Till slut ser jag kort på hur detta inverkar på behandling.

4. Qi och vitalkraften

Qi är ett begrep som både är enkelt och komplicerat på samma gång. Enligt Maciocia är allt manifestationer av Qi . Det som skiljer är graden av materialisation. I kroppen ses skalan från det helt materiella som t.ex. kroppsvätskor, till något så immateriellt som sinnet, shen. Den allomfattande roll som Qi har gör att det er svårt här i väst att hitta en översättning som beskriver begreppet adekvat. Ord som energi, livskraft etc. begränsar mera än det beskriver.

Qi är grundlaget för alla livsyttringar så som djur, växter och mineraler. Det att Qi både är och genomströmmar allt kommer fint fram i orden av Wang Chong (27 -97 e. kr): *"When it came to separation and differentiation, the pure(elements) formed heaven, and the turbid ones formed earth."*

(Maciocia sida 42. 2005)

När det gäller Qi's roll i den levande organismen ger den samma Wang Chong en illustration. Han jämför kroppen med vatten och is.

"As water freezes into ice, so Qi coagulates to form the human body. When ice melts, it becomes water. When a person dies, he or she becomes spirit (shen) again. It is called spirit, just as melted ice changes its name to water."

Allt i naturen är alltså bara olika nivåer av Qi .

Qi har olika roller i olika delar av organismen eller naturen. Vanliga begrepp är wei- Qi, zong – Qi, lung – Qi, lever – Qi etc. Dessa kan användas för att beskriva kvantitet av Qi, men också hur organet fungerar.

(Ibid. sida 42)

Homeopatin har en grund dels i det strängt religiösa 1700-tals Europa, dels i en Newtonsk naturvetenskaplig förklaringsmodell. Ett faktum som tyvärr blivit glömt under den tveksamma renässans som homeopatin fick under 1980 och -90 talets gröna rörelse i de nordiska länderna.

I vissa av de äldre böckerna ser vi den religiöst korrekta tudelningen av kropp och själ.

Men när man studerar texten anar man en djupare roll för vitalkraften. Denna vitalkraft beskrivs med olika namn som Vitalkraften, Den vitala principen eller Dynamis. Nyckeln är rörelse och anpassning. Herbert A Roberts beskriver i sin bok *The Principles and Art of Cure by Homeopathy* en altomfattande kraft;

"Astronomy and mathematics, viewed in the light of the whole vision of vital energy are essentially a partial proof of the omnipresence of vital energy as being the moving Energy, the activating Power, of the universe."

(Roberts sida 49. 1942/1985)

Vidare framhåller han att också en död människa, döda växter och jord är i en kontinuerlig rörelse. Vitalkraften er alltså likt Qi en kontinuerlig rörelse som är och finns i allt i vår värld, både i levande som "dött" material.

Hahnemann skriver i sin *Organon* paragraf 10:

"the material organism, without the vital force, is capable of no sensation, no function, no self-preservation....the immaterial being `the vital force` which animates the material organism in health and disease."

(Hahnemann sida 98 1921/1988)

Herbert A. Roberts skriver vidare om Dynamis:

"No organ, no tissue, no cell, no molecule, is independent of the activities of the others, but the life of each one of these elements is merged into the life of the whole. ..."

(Roberts sida 35 1942/1985)

Vi kan se att traditionella kinesiska medicinens Qi är den samma som homeopatins Dynamis. En kraft som finns i oändliga variationer, men samtidigt det universella ena som påverkar och kan påverkas.

5. Yin - Yang och motsatser

Om vi går till Neijing Suwen får vi många beskrivningar av Yin och Yang. En universell balans av motsatta krafter som inte är absoluta, men vars princip alltid är det samma. Det ena minskar när det andra växer, - en dynamisk rörelse.

Maciocia beskriver Yin -Yangs motsatta men samtidig komplementärerande förmåga. De fyra viktigaste aspekter av Yin och Yang är;

1. Att de står i opposition till varandra, som varm -kall, natt - dag.
2. Att de är avhängiga av varandra, för utan natt skulle det inte bli dag.
3. Att de er gensidigt uppslukande, liksom att dagen gradvis går över i natt. Den varma dagen går gradvis över i kall natt.
4. Att man kan få en transformation från det ena till det andra. Detta styrs av tid och

interna förhållande. Som exempel ger Maciocia ägget som på en viss tidspunkt under vissa förhållanden, blir till en kyckling.

(Maciocia sida 11-16 2005)

I Stuart Close's bok *The Genius of Homeopathy* hittar vi en sammanställning av fundamentala principer som ingår i homeopatins paradig. Man kan se att de är satt upp i en Newtonsk anda:

1. The laws and ways of Nature are uniform and harmonious.
2. Effect follow cause in unbroken succession
3. To every action there is an equal and opposite reaction
4. Action and reaction are ceaseless, equivalent and reciprocal
5. Motion is ceaseless and transformation continuous
6. Matter is indestructible and indefinitely divisible
7. Force is persistent and indestructible
8. The quantity of action necessary to effect any change in nature is the least possible.(Close side 8 1942/1985)

Likheten med Yin Yang teorin är slående. Varje handling har en följd, man får alltid ett gensvar, en motsats. Rörelse är konstant, att materien är oändligt delbar och oförstörbar. En viktig punkt för homeopatin är den sista punkten; att mängden rörelse inte har någon betydelse för att ge effekt.

När det gäller homeopatisk medicin beskriver Hahnemann hur alla droger, mediciner och fenomen har två effekter. En primär och en sekundär. Alltså en reaktion och en

motreaktion.

I Organon § 64 visar Hahnemann hur denna princip fungerar vid sjukdom och behandling. När organismen först utsätts/invaderas av en skadlig kraft eller medicin, kommer den först passivt vara mottagare och tillåta en primär ändring av hälsan. Så kommer organismens vitalkraft att försöka slå tillbaka genom en motsatt effekt, den sekundära effekten.

(Hahnemann sida 149. 1921/1988)

Som exempel kan man göra det enkla experimentet att hålla ena handen i ett varmt bad en viss tid. Handen vill en tid efter vara varmare än den andra handen, en primär effekt. Efter ett tag vill den motsatta reaktionen komma. Man märker att handen blir kyligare än "kontroll-handen".

Den dynamiska vitalkraft kommer som en motsats till den varma stimulus att sänka kroppstemperaturen för att motverka den primära effekten. Kaffe nämns också med sin primära uppiggande effekt, som sedan ger en motsatt effekt. Opiums primära förslöande effekt, ger en sekundär överkänslighet.

(ibid. sida 150-151)

Det ena går över i det andra liksom i beskrivningen av yin yang-teorien.

Den moderna medicinen baserar sig på ett ständigt upprepande av medicinens primära effekt. Man måste ju ta sitt blodtryckspiller varje dag, sedan måste kanske dosen ökas då vitalkraften anpassar sig i ett försök att motverka denna primära effekt.

Homeopatins terapi är att framkalla den sekundära, kroppsegna effekten. Genom att ge en stimuli som liknar de faktiska symptom, stimulerar man till det motsatta som ju är det motsatta av den naturliga sjukdomen. En patient med för mycket hetta-symptom ges en

medicin som är känd för att den i fysiologiska doser ger hetta. Organismens motreaktion blir då att sänka hettan, alltså den terapeutiska effekt vi önskar. Detta är den absoluta kärnan i den homeopatiska metoden. En aktiv användning av Yin Yang -principen med en lite annan angreppsvinkel än akupunkturen.

Ett annat viktigt axiom är att när man är sjuk är man extra känslig för påverkan av något som liknar ens naturliga sjukdom. Därför behövs bara liten påverkan om man har rätt medicin, enligt pkt 8 sida 11. Stuart Close beskriver känsligheten för mediciner på följande sätt:

" the sick organism being so much more susceptible to the similar medicine than the well organism, it follows that the size or the quantity of the dose depends also upon the degree of susceptibility of the patient."

(Close. sida 78. 1924/1985)

6. Synen på sjukdom

Akupunkturen utmärker sig genom att hela tiden ta hänsyn till att organismen inte skall försvagas eller utsättas för onödigt lidande. Fasta, större blodförlust, kalla bad eller andra metoder som kan bidra till att försvaga patienten undviks.

Synen på sjukdomens uppkomst är ganska nykter och saklig. Kinesernas tillsynes enkla princip ger en nära koppling mellan en utlösande faktor och patientens sensitivitet för just denna faktor.

Kaptchuk skriver i sin bok Chinese Medicine The Web That Has no Weaver, att orsaken till disharmoni och sjukdom är trefaldig;

miljö/natur, det emotionella och livsstil med arv.

På en snävare nivå ser man på sjukdom genom olika mönster. Fukt till exempel kan ge problem för en patient och det är viktigt att denna flyttar från en fuktig miljö. Det viktigaste är ändå att se detta problem i patientens totala konfiguration. Därför observerar man tunga, ansikte, hudfärg etc.

Kaptchuk skriver:

"Dampness is just part of the picture. Other people living in the wet basement may not get sick. ...., the doctor would try to reharmonize him or her so as to eliminate the sensitivity to Dampness."

(Kaptchuk sida 145. 2007)

I det här tillfället menar Kaptchuk att sjukdomen inte är orsakad av fukt, utan sjukdomen är fukt. Patientens problem är disharmoni och sensitivitet för fukt.

Det är svårt att hitta en exakt beskrivning av vad sjukdom är inom traditionell kinesisk medicin. Temat vrider snabbt in på mönster och tillståndet som sådan. Sambandet mellan natur och organism är starkt. I Neijing Suwen står det:

"it is this chaos in the macrocosm that upsets the balance of the delicate ecology within people that produces disease."

(Ni. Sida 280. 1995)

Alle naturfenomen finns representerade i organismens mikrokosmos. Sjukdom uppstår när det blir obalans mellan dessa krafter. En inre eller yttre störning av Qi kan leda till sjukdom. I Neijing Suwen läser vi vidare:

"if the Qi in the channels is not orderly and rhythmic and becomes rebellious, this will cause internal disharmony. Combined with pathogens from the exterior, this disharmony creates illness, which in turn damages the body's balance of Yin and Yang."

(Ibid. sida 287)

Nyckeln till att förstå vad sjukdom är ligger alltså i Qi, hur den strömmar, dess kvantitet och hur den påverkas.

På samma sätt som traditionell kinesisk medicin har homeopatin motsatt sig radikala kurer och behandlingar som mest har försvagat patienten. Hahnemann var en stark motståndare av åderlåtning och starka mediciner som kunde försvaga den generella hälsan. Han skrev mycket om hur dåtidens medicin kunde försvaga patienten. Orsaken till att åderlåtning med kniv eller blodiglar var så populär var att ju svagare man gjorde patienten, desto färre symptom orkade vitalkraften visa. Det minskade nog på symptomen, men gjorde patienten mycket sämre på sikt.

(Hahnemann. Sida 41. 1921/1988)

Stuart Close beskriver hur sjukdom hotar det normala tillståndet och den normala utvecklingen:

"Disease is an abnormal vital process, a changed condition of life. Which is inimical to the true development of the individual and tends to organic dissolution."

(Close. Sida 60. 1924/1985)

Hahnemann anser liksom de kinesiska läkarna att det finns en inre vitalkraft som håller

organismen i harmoni. Sjukdom är en störning av denna vitalkraft. I § 11 i hans bok

Organon säger han om sjukdom:

"...it is only this spiritual , selfacting (automatic) vital force, everywhere present in his organism, that is primarily deranged by the dynamic influence upon it of a morbid agent inimical to life..."

(Hahnemann. Sida 98. 1921/1985)

Det är alltså en icke- substantiell kraft som finns i hela organismen. Denna skall hålla kroppen frisk. Om denna kraft utsätts för en liknande morbid icke-substantiell kraft uppstår sjukdom. Sjukdom uppstår på en energinivå på samma sätt som beskriven inom traditionell kinesisk medicin. Hahnemann säger att denna skadliga kraft är osynlig och kan bara observeras genom dess effekt på organismen. Därför kan man bara behandla en patient om denna har symptom eller tecken, en ändring från ett tidigare tillstånd. En teoretisk beskrivning räcker inte. I likhet med traditionell kinesisk medicin kan man inte behandla utgående från en röntgenbild, en västlig diagnos eller ett blodprov. Man måste ha symptom, mönster eller beskrivning på vilka ändringar som finns och hur de upplevs av patienten. Hahnemann skriver i sin paragraf 6:

"the changes in the health of the body and of the mind (morbid phenomena, accidents, symptoms) which can be perceived externally by means of the senses; that is to say, he notices only the deviations from the former healthy state of the now diseased individual, which are felt by the patient himself, remarked by those around him and observed by the physician....., together they form the true and only conceivable portrait of the disease."

(Ibid. sida 94)

Man kan säga att de båda terapiformerna har ganska lika syn på var störningarna ligger. Det är en grundläggande störning av Qi eller vitalkraft i dess funktion. Det används olika nomenklatur, och inom de båda paradigmen beskrivs en skadlig icke-materiell påverkan som ändrar på den normala Qi eller vitalkraftens funktion.

Dessa båda terapiformer har ett holistisk syn på sjukdom. Sjukdomen är inte en entitet skild från organismen utan ett ändrat tillstånd som kan beskrivas på flera plan.

Akupunkturen beskriver detta som mönster medan Homeopatin beskriver detta som sjukdomens totalitet.

7. Hälsa

När det gäller hälsan ser man att akupunkturen poängterar energiströmningar och balans. Qi skall vara adekvat och ohindrad och det skall vara balans/ harmoni i aspekterna Yin och Yang . I Neijing Suwen svarar Qi Bo på hur man håller sig frisk;

"Health and well-being can be achieved only by remaining centered with one's spirit, guarding against squandering one's energy, maintaining the constant flow of one's Qi and blood, adapting to the changing seasonal and yearly macrocosmic influences, and nourishing one's self preventively." (Ni, sida 265. Ca 100 f kr./1995)

I sin bok Chinese Medicine menar Kaptchukat att den kinesiska synen på hälsa är ganska enkel, ett tillstånd av equilibrium, en balans eller harmoni:

"It is enough to say, for instance, 'the lung in harmony administers respiration.'

(Kaptchuk. Sida 75. 2007)

Man hittar en ganska likartad beskrivning inom homeopatin. Hos Hahnemann hittar man en nästan poetisk beskrivning i § 9:

"In the healthy condition of man, the spiritual vital force (autocracy), the dynamis that animates the material body (organism), rules with unbounded sway, and retains all the parts of the organism in admirable, harmonious, vital operations, as regards both sensations and functions, so that our indwelling, reason-gifted mind can freely employ this living, healthy instrument for the higher purposes of our existence."

(Hahnemann. Sida 98. 1921/1988)

Senare författare kan bara ge liknande kortare versioner av denna text. Stuart Close skriver bland annat:

"...harmonious performance of the vital functions tends to the preservation of the organism and the normal development of the individual."

(Close. Sida 60. 1924/1985)

En vitalkraft eller Qi som ohindrat strömmar genom kroppen är en förutsättning för hälsa, en frisk kropp och ett fritt och fungerande sinne.

8. Resonans och det liknande

Kaptchuk beskriver att Qi inte i sig är orsak till förändringar. Förändringar har sin orsak i manifestationer som redan ligger latent i organismen. Att få till stånd förändringar är att aktivera det som redan är möjligt.

"This ability for one thing to influence another is called in Chinese Gan Ying, which usually translated 'resonance' "

Vidare säger han:

" The Qi of illness can be transformed into healthy Qi by a medicine that resonates between the two particular states. Illness contains the seed of health."

(Kaptchuk. sida 45. 2007)

Då organismen är i ett mikrokosmos – makrokosmos förhållande med universum kommer organismen att ha ett korresponderande responssätt.

Kaptchuk citerar Gao Shi-Zong i boken Genuine Explanations of the Yellow Emperor:

simple questions:

" Resonance is the process ' by which a thing, when stimulated, spontaneously responds according to the natural guidelines of the particular phases of vital energy engendered in itself and active in the situation' " (Ibid. sida. 45)

Kort sagt ligger det i den sjukas disharmoni en latent möjlighet att rikta sig mot hälsa.

Det som behövs är en stimulans som harmoniserar med den sjukas tillstånd.

Resonans är också ett begrepp som används inom homeopatin.

George Vithoukas skriver i sin bok The Science of Homeopathy att totaliteten av symptomen utgör en "frekvens" som medicinen skall stämma överens med för att kunna kureras.

" To find the resonant frequency of the entire organism and therefore strengthen the entire

dynamic plane of action, one must record the totality of all deviations from normal on all three levels, in all details of their individualizing character.”

(Vithoukas. sida 93. 1980)

Vidare skriver Vithoukas att organismen, eller delar av den kan påverkas, stärkas, eller försvagas beroende på vad den utsätts för. Detta styrs av graden av harmoni, resonans samt styrka på det skadliga eller terapeutiska stimuli.

(Ibid. sida 79)

Både akupunkturen och homeopatin klargör först avvikelse från det friska tillståndet, för att sedan påverka på ett sätt som är liknande eller resonerar med det sjuka tillståndet.

9. Behandling

Akupunkturen har ett grundläggande balanserande och harmonierande sätt att behandla.

Angreppssättet är ofta att använda det motsatta, till exempel genom att stärka och värma det som är svagt och kallt.

I Neijing Suwen hittar man beskrivning av två sätt att behandla:

- **Zheng Zhu**, användning av det motsatta. Man använder t.ex. salt, bittra och kalla örter för att kyla ner och klarna en invaderande shaoyang/eld.
- **Fan Zhi**, en metod som liknar det homeopatiska tillnärningsättet där symptomliknande behandling ger en sekundär önskad effekt.:

”... when the cause of the condition is in opposite nature to the manifested signs and

symptoms,...taiyang/cold invasions manifesting fevers, the use of herbs with properties that may be alike to the manifestations such as sweet, pungent, and hot would be called for.”

(Ni. Sida 280. Ca 100 f kr./1995)

Samuel Hahnemanns bok om homeopatins grundteori blev totalt reviderad 6 gånger, Organon Der Homoeopathie version 1-6. Med tysk grundlighet gjordes en genomgång av teorin flera gånger efterhand som erfarenhets- och kunskapsbaseren blev större. Boken Organon framstår i dag inte bara som en beskrivning av homeopatin utan som en beskrivning av den helande principen. Man är alltså inte avhängig av att använda homeopatiska mediciner för att behandla.

För att illustrera den homeopatiska principen kan man ta ett exempel från det dagliga livet. Om man har fått oljebaserad målfärg på händerna skulle en naturvetenskaplig närmande vara att använda lacknafta/penseltvätt på händerna för att snabbt lösa upp målfärgen. En homeopatisk tillnärmning skulle vara att ta till en liknande oljebaserad substans. Gnid in händerna i vanligt smör, margarin eller annan mild matolja. Fettet kommer att blanda sig med den oljebaserade målningen. Sedan är det bara att torka bort både målning och matfett och tvätta händerna med vanlig tvål. Bra för miljön och för dina händer.

Ett annat exempel: Man bränner sig på ena handen när man tar ut nygräddade småkakor ur ugnen. Om man inom få sekunder hinner kyla ner, kan man förhindra en brandskada. Det är ändå mycket sällan man lyckas med det. Oftast kyler man ner, men skadan har

redan skett. Efter avslutad nerkyllning, kan dess sekundära effekt komma. Den nu på grund av brännskadan svagare huden med irriterade nerver vill nu producera en inflammationsliknande reaktion som förstärker skadan.

Man önskar ju minska på denna inflammatoriska överreaktion. Om man däremot ger en behandling som stämmer överens med symptomet kan man nå mycket längre. Följande metod är beskriven i Organon och har varit använd på homeopatiska sjukhus. Jag har själv provat metoden flera gånger med utmärkt resultat.

Det skadade stället utsätts för en ny liknande värmepåverkan. Man måste komma ihåg att nerverna i området är i ett mycket irriterat tillstånd. Därför behövs en mycket mindre grad av värme för att få fram en brännande känsla i huden.

Rent praktisk kan man sänka ett brandskadat finger eller hela handen i ljummet vatten.

Genom att hålla på hett vatten kan man varsamt höja temperaturen tills det "biter" av smärta i skadan. När man kontrollerar vattentemperaturen med den friska handen, märker man att det inte alls är så varmt. Efter ett tag tröttnas de irriterade smärtreceptorer ut och vattnet känns inte så varmt längre. Då är det viktigt att man igen höjer temperaturen tills man når smärtnivån igen. Detta fortsätter man med tills den skadade handen tål lika mycket värme som den friska handen. Då har man nått en nivå av värmeterans som gör att det centrala nervsystemet inte tolkar det som nödvändigt med en

inflammationsreaktion. Huden hålls hel och det blir ingen vattenblåsa eller ömhet kvar.

Efter 7-10 dagar fälls ett tunt, tunt hudlager av liksom efter en solbränna.

Moxa eller annan värme fungerar lika bra. Andra symptom som till exempel myggbett, solbränna eller annat som ger hetta i huden kan behandlas efter samma princip. Man tillför en liknande hetta som inflammationen ger.

"The experienced cook holds his hand, which he has scalded, at a certain distance from the fire, and does not heed the increase of pain that takes place at first, as he knows from experience that he can thereby in a very short time, often in a few minutes, convert the burnt part into healthy painless skin."

(Hahnemann. Sida 27 1921/1988)

En av indikationerna på var man skall sticka en akupunktur nål eller behandla på annat sätt är att det är ömt eller gör sjukt när man manipulerar den aktuella punkten.

Detta fenomen som sådant visar att kanske homeopatin och akupaturen har ett vist släktskap. Det stagnerade sjuka utsätts för ett utifrån kommande trauma i form av en nål.

Denna lilla skada stimulerar till en i den egna kroppen utgående helande process i det området som representeras av smärt/ ömhetspunkten.

10. Diskussion

Jag tycker att det är stora likheter i grundelementen för akupaturen och homeopatin.

Man arbetar med de samma funktionerna i kroppen för att uppnå målet, dvs. bättre hälsa.

Det används dock olika begrepp och de har sitt ursprung i olika kulturer. Metoderna och redskapen är också ganska olika. Om man har god insikt i grundprinciperna skall man kunna använda olika metoder som stöd under akupunkturbehandling.

Ofta används kinesiska örter som tillägg i akupunkturbehandling. Jag tror att om man har tillräckligt med kunskap om traditionell kinesisk medicin och homeopati är det inget hinder

att kombinera dessa.

Om man ser på de homeopatiska medicinerna genom traditionell kinesisk medicins glasögon, kan man se att det finns många användbara mediciner. Exempelvis kan vi nämna den homeopatiska medicinen Sepia. Här hittar vi en karakteristisk trötthet och tyngdkänsla i buken. Fysiskt hittar vi symptom som prolaps, andfåddhet och lös avföring. Typiskt är att patienterna kan känna sig trista, inte helt på sin rätta plats; 'Jag var menad till något bättre än detta!' De kan ha mycket ångslan och fundera på samma negativa saker hela tiden. De har lite energi, men kan känna sig bättre av häftiga rörelser, sämre av fuktig miljö. Att arbeta med vatten är det värsta de kan göra.

Denna medicin kan vara en bra adjuvans vid behandling av mjälte Qi brist med liknande symptom.

Medicinen Lachesis används vid symptom där patienten blir sämre efter sömn, har en stram känsla över bröstet och/ eller abdomen med cyanotiska naglar och läppar. De kan ha svullna vener på halsen och kan inte gå med halsduk eller strama kläder. Andningen kan kännas svår, som om en plugg åker upp och ner i luftvägarna. Av andra cirkulatoriska symptom kan nämnas lila hemorrojder, smärta före mens, bättre när mensens kommer i gång. Hudåkommor kan ha lila eller mörk färg. Denna medicin kan möjligen vara bra vid blodstagnation om symptomen passar.

För att illustrera vill jag ge ett exempel på akupunkturbehandling med homeopati som tillägg.

Patienten är en äldre man som fått kompressionsfraktur i L3-L4 för 5-6 år sedan. Det har "förbruskats"/ läkts förvånansvärt bra enligt läkare, men han har nu problem med ischias. Symptomen är klassiska smärtor ned mot korsryggen, vidare ned mot höftkulan (femur trochantor majus) och längs laterala sidan av låret. Smärtan fortsätter längs laterala sidan av vaden och går ut mot de tre mittersta tårna på dorsalsidan av foten.

Han känner dagligen smärtor längs hela distansen, men också en bortdomnad känsla i lårregionen från ca 3 cun under trochantor till 2 cun över patellas övre kant. Distansen från knä till laterala malleol är mycket smärtsam och spänd. Andra, tredje och fjärde tå känns bortdomnade.

Tunga: gul beläggning nedre jiao/ mittre jiao. Avskalad framöver. Rosa tungkropp, lite tandmärken.

Puls: stränglik, båda chi- positioner svaga

Konstitution: övervikt, men aktiv person som har svår sitta stilla. Säger själv att han är arbetsnarkoman trots att han borde ha gått i pension.

Annan relevant information: tidigare mycket besvär med blod i avföring, behandlad med cortison etc. för ulcerös cholit sedan -93. Detta har troligen gett en svagare skelettstruktur med resultatet kompressionsfraktur i L3-L4 området.

Det finns också misstanke om slitage i höfter.

Modaliteter: känner sig sämre om det skiftar till fuktig eller kallt väder. Sämre om morgonen, sämre om arbetar mycket. Sämre om eftermiddagen. Bättre av lokal värme.

Diagnos: hetta i tarm samt stagnerad fukt och slem i gallblåsans meridian

Behandling: värme, öka cirkulation i gallblåsans meridian och lösa slem.

Jag fokuserar inte så mycket på tarmproblematiken då ischias -problematiken verkar starkt dominerande på nuvarande tidpunkt.

Punktval: Jag har varierat punktvalet, men huvudsakligen gått längs gallblåsans (gb) meridian. Bland annat har jag använt gb 30, 31, ashi-punkter nedanför trochanter, gb 34, ashi-punkter lateralt på vaden, urinblåsa 60, bafeng(M-Le-8), mage 40 samt ”de fyra porter”. Jag har också använt back-shu punkter för mjälte, mage och njurar.

Effekt av behandling: Vid första behandling uppnås ingen de Qi på någon nål. Troligen på grund av att patienten hade tagit full dos av codein/paracetamol och en stark hemgjord hostmedicin (sic!)

De påföljande behandlingarna ger omedelbar effekt och kan hålla i sig i två dagar.

Behandlar upp till 3 dagar per vecka i början. Symptomen blir bättre men försvinner inte.

Av olika orsaker måste det bli ett uppehåll i behandlingen på ca 1 1/2 vecka och jag ger homeopatmedicinen Hypericum perforatum D 200 i vätskeform för stigande doseringen som adjuvans under tiden.

Kriterier för val av hypericum: Det är en känd medicin vid nervskador och har som huvudindikation att smärtor går längs nervens riktning. I Lectures on Homoeopathic Materia Medica av James Tyler Kent hittar vi denna beskrivning:

”...and that nerve becomes inflamed and the pain can be traced up along the nerve, and it is gradually extending toward the body from the injured part with stitching, darting pains, coming and going, or shooting up from the region of the injury toward the body,....

... Stitching, shooting pains in the back in various directions; they shoot down the limbs.”

(kent sida ___)

I Kents Repertorium kan vi hitta följande registrerade symptom/indikationer:

Extremities, pain, lower limbs, sciatica (sida. 1064)

Extremities, pain, lower limbs, sciatica, evening (sida. 1064)

Extremities, pain, lower limbs, sciatica, night (agg.) (sida. 1064)

Extremities, pain, lower limbs, sciatica, bed, in (sida. 1064)

Extremities, pain, lower limbs, sciatica, injury, after (sida. 1065)

Extremities, pain, lower limbs, extending, downward (sida. 1066)

Extremities, pain, shooting, leg (sida. 1125)

Generalities, change of, weather agg. (sida. 1347)

Generalities, cold in general agg. (sida. 1348)

Generalities, cold, air agg. (sida. 1348)

Generalities, cold, becoming (agg.) (sida. 1349)

Generalities, cold, becoming, after, agg. (sida. 1349)

Generalities, cold, wet weather agg. (sida. 1350)

Vi hittar också en bekräftelse i riktning av fukt, kyla.

I Boerickes Materia Medica with Repertory finner vi på sidan 339 följande:

"Stomach. Tongue coated white at base, tip clean."

Detta är ytterligare en indikation på att vi kan hitta fukt och kyla i detta symptombildet.

(Boericke. Sida 339. 1927/ 1988)

När patient kommer tillbaka kan han rapportera en liten försämring efter första dosen med

smärtor längs hela distansen från korsrygg till nere på foten. Detta är en aktualisering av de egna naturliga symptomen. Detta varade ca 20 minuter, sedan var det mycket bättre.

Alltså en klassisk primär liknande effekt med påföljande sekundär förbättring. Repetition av medicinen gav intensifieringar på ca 15 minuter med påföljande förbättring hela tiden.

Efter några veckor av kombinerad behandling med akupunktur och homeopati har smärtorna i korsryggen blivit minimala, känslan i tårna har kommit tillbaka, smärtorna i låret är minimala men det känns fortfarande lite bortdomnat. Akupunktur och homeopatmedicin har inte givits på samma dag. Både akupunktur och homeopatmedicin har gett omedelbar effekt.

I området på vaden har han fortfarande smärtor, men betydligt mindre än tidigare. Från att ha haft smärtor hela vägen från korsryggen till tårna, har det minskat och flyttat sig neråt.

Trots att jag inte har fokuserat på mage tarm mera än back-shu för mage och mjälte, samt mage 40, uppger han att han har varit riktigt bra i magen den senaste tiden. Tungans beläggning är mindre gul. Han känner att han kan äta vad han vill nu. Efter 16 behandlingar tas paus då han tycker att han är på rätt väg och besvären är milda.

Patientens huvudbesvär var ischias. I grunden ligger ett problem med tarm som kan bli aktuellt på en senare tidpunkt. Punktval och eventuell homeopatmedicin kommer då att kunna vara annorlunda.

Efter 20 års erfarenhet av homeopati vid liknande fall vill jag säga att behandlingstiden kortades ned betydligt genom kombinationen med akupunktur.

Jag är i grunden skeptisk mot att blanda olika terapier då det kan bli en oklar fokus för

behandlingen och resultatet kan bli osäkert och svårtolkat. Men om man respekterar och använder olika terapiformer på deras egna premisser kan man nå långt.

Så länge man vet vad man gör, kan man göra vad man vill! Men vet man inte vad man håller på med, bör man låta bli...

Litteraturförteckning

Då jag i texten uppger två årtal, är detta för att indikera när boken först blev utgiven samt tryckningsåret på den bok jag har använt.

Boericke, William. *Pocket Manual of Homæopathic Materia Medica*. B.Jain Publishers (P) Ltd New Delhi. Revidert utgåva 1927. Ny tryckning 1988

Close Stuart. *The Genius of Homæopathy. Lecturees and Essays on Homæopathic Philosophy*. B.Jain Publishers Pvt. Ltd. New Delhi. Ursprunglig upplaga 1924. Ny upplaga 1985

Hahnemann, Samuel. *Organon of medicine*, B.Jain Publishers(P) Ltd New Delhi. 1921. Ny utgåva 1988

Hsu, Elisabeth. *Outline of the history of acupuncture in europe*. Journal of Chinese Medicine Nr 29. East Sussex. 1989

Kaptchuk Ted J. *Chinese Medicine The Web That Has No Weaver*. Rider. Kent, Storbritannia. 2007

Kent, James Tyler. *Repertory of The Homæopathic Materia Medica And a Word Index*. Homæopathic book service. Oxford Storbritannia Reviderad 1945, ny upplaga 1986

Kent, James Tyler. *Lectures on Homæopathic Materia Medica*. B. Jain Publishers Pvt.Ltd. Utgiven 1904, ny upplaga 1988

Liangyue, Deng et al. *Chinese Acupuncture and Moxibustion*. Foreign Languages Press. Beijing. 1999

Lockie, Andrew. *Homeopati*. Översättning av Lill Granrud , Orginaltitel: Homeopathy. N.W.Damm. Italia 2001

Maciocia, Giovanni. *The Foundations of Chinese Medicine. A Comprehensive Text for Acupuncturists and Herbalists*. Elsevier Ltd. 1989. Tryckt i Kina 2005

Maciocia, Giovanni. *Obstetrics and Gynecology in Chinese Medicine. Second edition*. Elsevier Ltd. ISBN 978-0-443-10422-0. Tryckt i Kina 2011

Ni, Maoshing. *The Yellow Emperor's Classic of Medicine. A New Translation of the Neijing Suwen with Commentary*. Shambhala Publications, Inc. Boston, Massachusetts.

Ca 100 f kr. Ny reviderat upplaga 1995

NOU 1998: 21. *Alternativ medisin*. Helse og Omsorgsdepartementet. Statens trykning. Oslo 1998

Roberts, Herbert A. *The Principles and Art of Cure by Homæopathy*. B. Jain Publishers Pvt. Ltd. New Delhi. Ursprunglig upplaga 1942. Ny upplaga 1985

Vithoulkas, George. *The Science of Homeopathy*. Grove Press, Inc. New York. 1980

Websidor:

Konstantopoulos, Konstantinos. 2004. *The Art of Homeopathy Coming from Ancient Hellas (Greece)*. Hpathy Ezine, April, 2004. web; <http://hpathy.com/homeopathy-philosophy/the-art-of-homeopathy-coming-from-ancient-hellas-greece/>

Ullman Dana . www.homeopathic.com/Articles/Introduction_to_Homeopathy/A_Condensed_History_of_Homeopathy.html

